

Kitap İncelemesi

Dursaliye Şahan, **Tottenham Çocukları**, Sola Yayınları, 2017, 304 sayfa.

Tuncay Bilecen¹

Göçmen edebiyatının kaderi çoğu zaman göçmenlerin kaderiyle aynıdır. Ne buldukları ülkede kabul görürler ne de anavatanlarında. Arafta, arada kalmış bir edebiyattır bu. Anadille yazılsa kendi vatanında, göç ettiği toplumun diliyle yazılsa bulunulan ülkede üvey evlat muamelesi görür.

Göçmen edebiyatçılar farklı kültürleri yaşamının verdiği tecrübeyle yeni bir dil evreni kurma konusunda daha mahir olsalar da kendilerini kabul ettirmeleri çok daha zordur. Buna ancak bu konuda ısrar ve inat eden dil işçileri direnebilir. İşte bu inatçı yazarlardan biri olan Dursaliye Şahan, hem kendisinin ve içinde yaşadığı toplumun göç deneyimini hem de geride bıraktığı toprakların sosyo-kültürel yapısını, geleneklerini birbiriyle yoğurarak öykü ve romanlar kaleme alıyor uzun yıllardır.

Dursaliye Şahan'ın **Tottenham Çocukları** başlıklı romanı, bir gazeteci kadının (romanın anlatıcısı) Londra'da bir otobüste tesadüfen Keko'yu (Ali Kemal) tanınmasıyla başlıyor. Daha sonra roman boyunca -son bölüm hariç- Keko'nun Türkiye'de içinde büyüdüğü toplumun geleneksel değerlerini, bu değerler içinden güç bela sıyrılarak dedesiyle birlikte İstanbul'a bir gecekondu mahallesindeki amcasının evine gelmesine ve biraz da şansının yardımıyla iyi bir eğitim görmesine şahitlik ediyoruz.

Londra'daki Keko ise, uyuşturucu çetesinin tuzağına düşmüş onlarca gençten biri. Yazar, bu romanda bir dönem Londra'daki Türkiyeli toplumun tanıklık ettiği genç intiharlarına ve bunun arkasında yatan sosyal, politik, ekonomik, geleneksel ilişkilere yer veriyor. Tottenham Çocukları ismi de buradan geliyor zaten. Tottenham Boys olarak bilinen çetenin Türkçedeki adı bu. Büyük bir kısmı Türkiye'de geçen romanda Dursaliye Şahan, Londra'daki çete geçişinin gerisindeki ilişkiler zincirini ortaya koyuyor.

Roman bu bakımdan toplumsal cinsiyet penceresinden de irdelenebilir. Keko'nun içinde bulunduğu geleneksel aile ve aşiret yapısı kadınların söz hakkının olmadığı ve kaderlerine boyun eğdikleri bir düzenden başka bir yer değil. Nitekim yazar, bunu sürekli gözler önüne seriyor. “İlk aybaşı baba evinde, ikincisi koca evinde”, “Bir kız on altı dedi mi ya yerde ya yerde olacak” gibi sözlerle de vurgulanan bu durum, roman Keko'nun annesi, amca kızı, yengesi gibi roman kişilerinde temsil ediliyor. Bunun karşısında ise erkek egemen değerler yer alıyor. Bu değerler zaman zaman babalar ve oğullar arasında çatışmalara da yol açıyor. Örneğin Keko, İstanbul'da gitmek ve orada eğitim görmek için babasıyla sürekli çatışıyor ve babasından dayak yiyor. Hatta bir an önce geri dönmesi için çocuk yaşta ailesi tarafından alelacele nişanlanıyor.

¹ Doç. Dr. Tuncay Bilecen, Kocaeli Üniversitesi & Regent's University London. E-mail: tuncaybilecen@gmail.com.

Romanın merkezine oturttuğu hususlardan biri de politik çatışmalar. Türkiye'deki iç çatışma ortamı Keko'nun Kürt kimliği, ailesi ve aşiretinin devlet ve örgüt arasındaki pozisyonu, babasının zorla korucu olması ve öldürülmesi bu çatışmanın romanın akışı içinde canlı tutulmasına yol açıyor.

Keko'nun hem köylü hem de Kürt kimliğinin burslu olarak okuduğu özel okulda da peşini bırakmaması, burada öğrencilerin sürekli aşağılamalarına maruz bırakılması yazarın meselenin sınıfsal boyutuna ilişkin bir göndermesi olarak okunabilir.

Keko'nun okumasında önemli bir payı bulunan köydeki okuldaki öğretmeni Fatih Öğretmen ile özel okulda ona göz kulak olan Hayrettin Öğretmen romanda idealist öğretmen tipini temsil ediyorlar. Örneğin Fatih Öğretmen "Çalıkıuşu" romanından fırlamış bir karakter gibidir. "(...) köye geldiği ilk gün hepimize, bütün köylüye gülümsemişti. Öyle içten öyle candan gülümsüyordu ki hiçbirimiz, onu yadırgamamıştık." (s.175)

"Okuldaki en sevdiğim hatta tek sevdiğim diyebileceğim öğretmen Hayrettin Hocaydı. Daha ilk günden bana dostça davranmış; ilk gördüğü anda gülümsemişti. Birine gülümsemenin ya da ona tepeden bakmanın ne demek olduğunu, İstanbul bana öğretmişti." (S.174).

Kitapta bu bakımdan insana dair birçok betimleme bulmak mümkün. Bu betimlemeler roman kişilerinin karakter yapısını ortaya koyduğu gibi bu insanlık durumunun neye tekabül ettiğine de işaret ediyor. "Amcam, en sakın görüldüğü anlarda bile çevresindekilere gerginliğini hissettiriyordu. Yıllar sonra amcamın tek olmadığını, girdiği her ortama kasvet ve huzursuzluk getiren keyifsiz insanların çok olduğunu, çoğunun da insan sevmediğini anlayacaktım." (S.131)

Dursaliye Şahan, *Tottenham Çocukları*'nda göç meselesinin ihmal edilen yönlerinden birine göçün arkasında yatan sosyo-politik ilişkilere Keko'nun hikâyesi üzerinden yer veriyor. Özetle yazar bu romanda; yaşanan toprakları, buradaki çatışma ortamını terk etmekle sorunların terk edilmediğini, aksine göç edilen yerde başka çatışmaların başladığını ve değerlerinin göçmenlerle birlikte buldukları ülkeye de geldiğini okuyucuya duyuruyor.

